

YAS SÜRECİNDEKİ ÇOCUKLARLA İLGİLENME

Çocuklara Ölüm Haberinin Verilmesi Çocuğa ölüm haberini, ana-babasının veya duygusal olarak yakın olduğu birinin vermesi tercih edilir. Bazen bu öğretmene veya bir yetişkine düşer. Ortam mümkün olduğu kadar dikkatli seçilmelidir. Çocuğu olaya zihinsel olarak hazırlanması için zamana gereksinimi vardır. Bu da, çocuğun habere ilişkin soru yağmuruna tutulmaması, oturabilmesi için belli bir sürenin tanınması, uygun bir odaya gidilmesi, türünden hazırlıkların yapılması anlamına gelir. Haber açık olarak iletilmelidir. "Kendini bazı kötü haberlere hazırlamanı istiyorum. Bir kaza oldu. Haber babanla ilgili. Çalıştığı iş yerinde bir patlama olmuş ve ciddi bir biçimde yaralanmış. Öğrendiğimize göre hemen ölmüş."

Çocukların ilk tepkileri farklı olabilir. Ancak yetişkinler yüksek sesle inkar etme, ağlama, ümitsizliğe kapılma gibi çok çeşitli tepkilere hazırlıklı olmalıdır. Bu nedenle haberin verildiği ortamın, çocukların gösterebilecekleri çeşitli tepkilere olanak sağlayacak bir yer olması önem kazanır. Çocuk haberi inkar ederse "Babanın başına böyle bir şey geldiğine inanmakta güçlük çektiğini anlıyorum, fakat bu gerçeği söylemek zorundayım." Bu ifade inkarı teşvik etmez, fakat aynı zamanda tepkinin kabul edildiğini de gösterir. İlk gün her şeyin defalarca tekrarlanması gerekebilir.

Çocuklarda Sık Rastlanan Yas Tepkileri

-Kaygı -Canlı anılar -Uykuya dalmada güçlük - Üzüntü ve özlem -Öfke ve dışa vurma davranışları -Suçluluk, kendini kınama ve utanç -Okul sorunları -Fiziksel şikayetler

Çocukların Törenlere katılması

Törenler gerçek olmayanı gerçek hale getirmemizi sağlar, hayalleri önlere, yas sürecini uyarırlar ve yasımızı sembolik olarak ifade edebilmemize olanak verirler. Yaşam ile ölüm arasındaki dönüşümü sembolize ederler, vedalaşmamızı sağlarlar ve duyguların ifade edilmesini mümkün kılarlar. Daha önemlisi "karışık" bir durumu yapılaştırırlar. Birçok yetişkin törenler sırasında kontrolünü kaybetmekten korkar. Ne yazık ki, acıdan ve sonunda yaşanacak aşırı tepkilerden korkma çocukları da incitme korkusunu içerir. Bu nedenle törenler söz konusu olduğunda yetişkinler çocukları kendi dünyalarının dışında bırakma eğilimindedirler. Ancak; çocukların da gerçek olmayanı gerçek hale getirmeye ve yas duygularını hayaller yerine somut bir temele oturtmaya en az yetişkinler kadar gereksinimleri vardır. Çocuklar da törenin bir parçası olmaya ve ölüyü görmeye ihtiyaç duyarlar. Onların ölümü inkar etmelerini pekiştirmemek için, cenaze töreninde bulunmaları gerekir. Çocuklar ölen bedenin gömüleceğini bilmelidirler. Çocukları törene katarken bunun onları gereksiz biçimde strese sokmayacağından emin olmak gerekir.

Çocuklar ölüleri görecekseler ve cenaze törenine katılacaklarsa, bazı kurallara uyulması gerekir.

-Çocuk olaya hazırlanmalıdır. -Çocuk güvenilir bir yetişkinle birlikte gitmelidir. -Çocuğun izlenimlerini anlatması için olanak sağlanmalıdır. Çocuk ölen kişiyi görmesi için içeri alınmadan önce buna uygun biçimde hazırlanmalıdır

OYUN GRUNDA VE OKULDA ÖLÜM KONUSUNUN ELE ALINMASI

BÜTÜN OKULLARDA ÖLÜM OLAYIYLA KARŞILAŞIR. BÖYLE DURUMLARDA OKULUN ÖLÜMLE BAŞA ÇIKMA KONUSUNDA BİR HAZIRLIĞININ OLMASI AÇIK BİR AVANTAJ SAĞLAR. DENEYİMLER ÖLÜM VEYA BİR BAŞKA KRİTİK OLAY ÖNCESİ ZİHİSEL HAZIRLIĞIN VE PLANIN "OLAYLARI OLDUĞU GİBİ KABUL ETME" TUTUMUNDAN ÇOK DAHA İYİ BİR ÇÖZÜME GÖTÜRECEĞİNİ GÖSTERMİŞTİR.

OKULDA BİR ÖLÜM OLAYI YAŞANDIĞINDA HEM OYUN GRUBU ÖĞRETMENLERİ HEM DE OKUL ÖĞRETMENLERİ ÇOCUKLARA İLGİ GÖSTEREN ÖNEMLİ KİŞİLERDİR. BİR OYUN GRUBU VEYA OKUL ÖLÜM OLAYINDAN ETKİLENDİĞİNDE BU, AYNI ZAMANDA ÖĞRETMENLERİ DE BELLİ ÖLÇÜDE ETKİLEYECEKTİR. BAZI ÖĞRETMENLER ÖYLESİNE ETKİLENEBİLİRLER Kİ AŞIRI TEPKİLERİ NEDENİYLE ÖĞRENCİLERİYLE YETERİNCE İLGİLENEMEZLER. ÖĞRETMENLERİN ÇOCUKLARLA YETERİNCE İLGİLENEMEME KORKUSU BİR ÇOK EBEVEYNİN YAŞADIĞI KORKUYA BENZER. BAZI DURUMLARDA ÖĞRETMENLERİN KENDİ GEREKSİNİMLERİNİ BİR KENARA İTMELEİ, KENDİLERİNİ TOPARLAMALARI VE DAHA NE OLDUĞUNU KONUŞMA FIRSATI ELDE EDEMEDEN SINIFLARDAKİ ÖĞRENCİLERLE YÜZLEŞMELERİ GEREKİR. ANCAK YA GÜVENİLİR MESLEKTAŞLARIYLA KONUŞARAK YA DA YA DA GRUPLAR HALİNDE TOPLANIP BÜTÜN İZLENİMLERİNİ VE TEPKİLERİNİ PAYLAŞARAK KENDİ GEREKSİNİMLERİNİ DE DİLE GETİRMELİDİRLER.

Okulda ölüm haberi nasıl verilir

Bazen yakın bir aile üyesinin öldüğüne ilişkin güç haberi çocuğa iletme işi öğretmene düşebilir. Eğer durum, bir çok öğrenciyi etkileyebilecek kadar önemliyse müdür bütün okula haber vererek öğrencilerin sınıflara gitmelerini söylemeli, böylece öğretmenler de sınıflara giderek sakin ve açık bir biçimde gerekli bilgileri iletmelidirler.

Okuldaki Törenler:

Cenaze töreni Bir öğrenci öldüğünde, bunun okulda ilan edilmesi gerekir. Bütün öğrencilerin toplantı salonunda bir araya geldikleri bir anma töreni, olayın sağlıklı bir biçimde duyurulmasına, çocukların kaybın gerçekliğiyle yüzleşmelerine ve anlamlı bir biçimde yaslarını ifade etmelerine olanak sağlar.

Bazen böyle bir anma töreninin kısa sürede yapılması gerekeceğinden elde, önceden hazırlanmış bir anma töreni planının bulunması yararlı olur.

Anma töreni şunları içerebilir:

-Okul müdürü tarafından yapılacak bir anma konuşması -

Sınıf öğretmenin konuşması

-Bir öğrencinin veya öğretmenin okuyacağı uygun bir şiir

-Bir dini yetkilinin kısa bir duası

Ölüm konusunda sınıf toplantısı

Böyle bir toplantı için yaklaşık iki saat ayrılmalıdır. Bazen küçük çocuklar için yapıldığında bile genel olarak teneffüslerle bölünmemelidir. Sorumluluğu tek başına yürütmek çok güç olacağından toplantıyı iki öğretmenin yürütmesi daha iyi olur. Yardım görevini üstlenen öğretmen sınıfa daha önce tanıtılmalıdır. Toplantının yapısı aşağıdaki gibi olmalıdır:

-Giriş: Öğretmen, ne olacağını ve neden öyle olacağını açıklar. Birisi öldüğünde genellikle hakkında konuşulacak bir çok izlenime ve tepkiye yol açar. Bu konularda konuşmak için zaman ayırmak önemlidir.

-Olgular: Olgu evresinde öğrenciler, olayı nasıl öğrendiklerini, neler duyduklarını veya kendilerine nelerin söylendiğini ve bunun nasıl söylendiğini aktarırlar.

-Düşünceler: Çocukların olayı öğrendikleri zaman akıllarından geçen düşüncelerin ne olduğu sorusu otomatik olarak tepkilerini ve izlenimlerini açığa çıkaran yanıtlara yol açar.

-Tepkiler: Olayı öğrendiğin zaman ne hissettin?" şeklindeki sorulardan kaçınmak gerekir. Çünkü duygulara böyle doğrudan bir yaklaşım onları teşvik etmekten çok, engelleyici olur. Çocuklar bir ölüm olayına tanık olduklarında, izlenimlerinden ayrıntılı olarak söz etmeleri yararlı olur. Bunlar, duyumsama, işitme, temas ve koku gibi bütün duyular aracılığıyla elde edilmiş izlenimler olabilir. -Bilgilendirme: Öğretmen çocukların sözlerini özetler, düşüncelerindeki ve tepkilerindeki benzerlikleri gösterir. Böylece yaşantıları normalleştirir. -Sonuç: Toplantı sırasında nelerin yer aldığını özetlemek, aynı zamanda gelecek için nelerin yapılacağını planlamak için gerçekleştirilir.

T.C.

SEYHAN KAYMAKAMLIĞI SEYHAN REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

ÇOCUKLARDA YAS SÜRECİ

